

Závažné příspěvky k právním dějinám Latinské Ameriky

Důležitost tohoto úseku dějin státu a práva byla v nedávné době shodně zdůrazněna ze strany sovětské vědy i ze strany naší.¹⁾ Pro badatele ze socialistických zemí jsou nyní k dispozici některé nové práce, které z hlediska faktografického mají prvořadý význam a z hlediska metodologického poskytují řadu podnětů k úvahám o správném historickém i právnickém přístupu k složitým problémům, jakými právní historie Latinské Ameriky přímo oplývá.

Institucionálně jsou tyto nové práce spojeny jednak s "Mezinárodním ústavem pro dějiny latinskoamerického práva"²⁾ v Buenos Aires, jednak s "Národním ústavem právnických studií"³⁾ v Madridu, jednak konečně s "Fakultou věd právních a sociálních Chilské university" v Santiagu de Chile. Osobně jsou nerozlučně spjaty s prof. Alfonsem García-Gallo, řádným profesorem španělských a latinskoamerických dějin na madridské universitě a generálním sekretářem madridského ústavu právě uvedeného.

V edici Chilské university vydal A. García-Gallo před třemi lety pozoruhodnou "Metodologii dějin latinskoamerického práva",⁴⁾ v níž na více než dvou stech stranách analyzuje hlavní otázky a přehledně je sestavuje v 352 logicky uspořádaných tezích, přičemž hlavní váhu klade na charakteristiku pramenů (i rukopisných) a na soupis literatury, jinak v takovéto úplnosti sotva postižitelné. Jako první úvod do dané problematiky je kniha velmi vítanou příručkou doporučitelnou také etnografům a sociologům.

Podrobnější informace o současném stavu rozpracování problematiky latinskoamerických právních dějin poskytuje ovšem mohutný svazek

1) Viz nyní v časopise "Právník", roč. 112, 1973, str. 407.

2) "El Instituto Internacional de Historia del Derecho Indiano" založený r.1966. - Zde je nutno upozornit na terminologickou nesnáz spočívající v tom, že adjektivum "indiano" odvozené od jména "Las Indias", označujícího tradičně středoamerické a jihoamerické země, nelze překládat jako "indický" anebo "indiánský", nýbrž podle smyslu dnes nejspíše jako "latinskoamerický". V úvahu by ještě nanejvýš přicházel novotvar "indijský", vzhledem k tomu, že jde např. i o Filipíny.

3) Instituto Nacional de Estudios Jurídicos.

4) Alfonso García-Gallo, Metodología de la historia del Derecho Indiano, Santiago de Chile, 1970, 208 str. (Publicaciones del Seminario de Historia y Filosofía del Derecho de la Facultad de Ciencias Jurídicas y Sociales de la Universidad de Chile, Estudios de Derecho Indiano, 2).

o 1136 stranách⁵⁾ obsahující v sedmi oddílech práce vzešlé z III. kongresu "Mezinárodního ústavu pro dějiny latinskoamerického práva" (viz výše) konaného v lednu 1972 v Madridě. Z oddílu I. upozorníme na rozsáhlou studii o obyčeji jako prameni práva v Latinské Americe ve století 16. a 17. (V. Tau Anzoátegui); z oddílu II. řadu příspěvků k ústavním dějinám latinskoamerických oblastí; z oddílu III. věnovaného místní a provinciální administrativě stať o různých typech jihoamerických místodržitelů (R. Zorraquin Becú); z odd. IV. práci o chilské šlechtě na konci indiánského období (G. Vial Correa); z odd. V. články o právní povaze desátek v Latinské Americe (A. de La Hera) a o vlastnictví k nerostům (E. Martiré); z odd. VI. analýzu projektu na zřízení "Univerzální společnosti pro obchod s Amerikou" ze 17. století (J. A. Alejandro García) a z odd. VII. upozornění G. Fl. Margenanta na mexické archívy důležité pro bádání o latinskoamerickém právu.

Neméně bohaté a zčásti i nové poučení o právních dějinách Latinské Ameriky přináší sborník, v němž A. García-Gallo nově uspořádal své dosavadní menší práce týkající se někdejších španělských "Indií" a práva v nich platného.⁶⁾ Vznikl tak uzavřený celek obsahující úvodní metodické úvahy, celkový stručný přehled latinskoamerických právních dějin, čtyři speciální pojednání o pramenech, šest statí k vývoji státního práva, čtyři studie o dějinách administrativy atd. Stranou zůstaly přirozeně větší monografie téhož autora, zejména jeho znamenitá kniha, vyšlá před 15 lety, o bulách papeže Alexandra VI. a o právním uspořádání portugalských a španělských výbojů v Africe a v "Indiích" na počátku novověku.⁷⁾

Pro badatele, který by se pokusil tvůrčím způsobem z marxistických pozic zpracovat tuto pro nás v podstatě panenskou látku, poskytnou jí všechny uvedené knihy - jako poslední slovo západní vědy k daným otázkám - velmi užitečné východisko.

Václav Vaněček

5) III. Congreso del Instituto Internacional de Historia del Derecho Indiano, Actas y Estudios, Madrid 1973, 1136 str.

6) Alfonso García-Gallo, Estudios de Historia del Derecho Indiano, Madrid 1972, 816 str.

7) Tým autor, Las Bullas de Alejandro VI y el ordenamiento jurídico de la expansión portuguesa y castellana en Africa e Indias, Madrid, 1958, 370 str. (s řadou pramenných textů z let 1344-1506).